

Yrkande om nekad ansvarsfrihet – Styrelsens samlade ansvar

Mitt namn är Lisbeth Johansson, och jag har under året tjänstgjort som suppleant i styrelsen. Jag yrkar att stämman beslutar att inte bevilja ansvarsfrihet för styrelsen som helhet.

Yrkandet grundar sig inte på enskilda individers avsikter eller agerande, utan på strukturella, organisatoriska och arbetsmässiga brister som sammantaget inneburit att styrelsen inte fullgjort sitt uppdrag i enlighet med gällande regelverk och föreningens behov. I det följande beskriver jag främst konsekvenserna av dessa brister för styrelsens ekonomiska ansvar, insyn och styrning.

Bristande samordning och gemensamma arbetsformer

Styrelsens arbete har under året präglats av bristande samordning och avsaknad av gemensamma arbetsformer. I flera fall har ledamöter agerat i egna spår utan förankring eller koordinering med övriga styrelsen. Detta har lett till dubbla processer, motstridiga prioriteringar och otydlighet kring ansvarsfördelning. Avsaknaden av ett enhetligt arbetssätt har försvagat styrelsens handlingskraft och försämrat möjligheterna att upprätthålla en fungerande beslutsprocess och intern kontroll. Inga tydliga rutiner för ekonomisk genomgång har funnits.

Distansarbete och begränsad ekonomisk kontroll

Under delar av året har ledamöter, inklusive kassören, deltagit i styrelsearbetet på distans, ofta via tekniskt otillräckliga lösningar såsom bristfällig ljud- och bildupplösning och uppkoppling via en enskild mobiltelefon. Detta har försvårat möjligheten att dela och granska exempelvis ekonomiska dokument i realtid, vilket är en grundläggande förutsättning för gemensamt budgetarbete, uppföljning av utgifter och ekonomiska beslut. Detta har därmed ytterligare försvagat den interna kontrollen och styrelsens samlade ansvarstagande för ekonomin.

Bristande ekonomisk insyn och avsaknad av kontrollfunktioner

Styrelsens möjligheter att utöva sitt ekonomiska tillsynsansvar har varit otillräckliga. Trots upprepade förfrågningar från sekreteraren, som bland annat har begärt ekonomiskt underlag för dokumentation, insyn och delaktighet, har underlag inte tillhandahållits eller tillhandahållits i ofullständigt skick. Avsaknaden av tydliga och dokumenterade rutiner för ekonomisk rapportering, tillsammans med utebliven tillgång till centrala system såsom bankkontoutdrag, skattekonto och rapporter från bokföringsprogrammet, har inneburit att styrelsen saknat de nödvändiga förutsättningarna för att utöva den kontroll som åligger en samfällighetsstyrelse enligt § 35 och för att upprätta och förelägga stämman en utgifts- och inkomststat enligt § 41 i Lag (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter (Riksdagen, 2023, §§ 35, 41).

Det har saknats en fastställd attestordning, budgetposter har ändrats utan dokumenterade beslut och offertförfrågningar har hanterats utanför styrelsens ordinarie beslutsprocess. Enligt uppgift från enskilda ledamöter har styrelsen arbetat med "full tillit", vilket i praktiken inneburit att väsentliga ekonomiska beslut har fattats utan gemensam insyn eller formella kontrollmekanismer såsom attestordning. Avsaknaden av en fastställd attestordning har medfört att ekonomiska transaktioner kunnat genomföras utan nödvändig kontroll eller granskning. Det har till exempel inneburit att kassören i praktiken kunnat besluta om och utbetala ersättning till sig själv utan att utbetalningen

attesterats eller godkänts. En sådan ordning strider mot grundläggande principer för intern kontroll och ekonomisk styrning och uppfyller inte Bokföringslagens krav på god redovisningssed (4 kap. 2 §) samt kraven på ordnad, spårbar bokföring och verifikationer (5 kap. 1, 6–7 §§) (Riksdagen, 2024).

Konsekvenser

De brister som har uppstått handlar inte enbart om den ekonomiska hanteringen, utan om styrning och efterlevnad av korrekta beslutsvägar inom styrelsen. Detta påverkar direkt styrelsens möjligheter att fullgöra sina skyldigheter enligt § 35 och § 41 i Lag (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter (Riksdagen, 2023, §§ 35, 41).

Som exempel agerade styrelseledamöter utan beslut eller förankring i styrelsen genom att på egen hand inhämta offerter och föra dialog med tillsyningsmän om förändringar relaterat till tillsyningsmännens uppgifter och ansvar. Detta skedde utanför fastställd arbetsordning och utan mandat. Kassören arbetade därefter fram två separata budgetförslag baserade på underlag som tagits fram utan styrelsebeslut. När budgeten senare skulle behandlas av styrelsen presenterades två parallella versioner, utan att styrelsen fick den information som krävdes för att förstå hur de utformats eller varför de skilde sig åt. Sekreteraren efterfrågade underlag för dokumentation, insyn och delaktighet, men detta delades inte och har inte kunnat dokumenteras. Sammantaget skapade detta betydande oklarhet, försvårade en strukturerad budgetprocess och underminerade styrelsens möjlighet att följa § 35 och att upprätta ett tydligt budgetunderlag enligt § 41 (Riksdagen, 2023, §§ 35, 41).

Revisionsprocessen och begränsningar i revisorns uppdrag

Bristen på underlag och insyn har även försvårat revisionen av styrelsens förvaltning. Detta strider dels mot styrelsens ansvar enligt § 35, dels mot de revisionsbestämmelser som enligt § 28 ska framgå av föreningens stadgar (Riksdagen, 2023, §§ 28, 35). och som även återfinns i Karups Nygårds samfällighetsförenings stadgar (Karups Nygårds samfällighetsförening stadgar § 10)

Då underlag saknats eller varit bristfälliga har revisorn i praktiken tvingats medverka i framtagandet av det material som senare ska granskas. En sådan ordning motverkar revisionens oberoende funktion och strider mot § 28 i Samfällighetslagen, som kräver att föreningens stadgar innehåller regler för hur revision ska ske. Våra stadgar anger att två revisorer och en suppleant ska granska styrelsens förvaltning och att revisionsberättelsen ska lämnas tre veckor före stämman. Utan ordnat och fullständigt underlag kan denna revisionsprocess inte genomföras på det sätt som lagen och stadgarna kräver.

När revisionen övergår från att granska till att delvis skapa redovisning, kan revisorns arbete inte längre betraktas som en oberoende kontrollfunktion. Detta begränsar stämmans möjligheter att bedöma föreningens ekonomiska ställning på ett rättssäkert sätt och är en tydlig indikation på brister i styrelsens ekonomiska förvaltning.

Sammanfattande bedömning

Sammantaget visar dessa brister att styrelsen inte haft tillräcklig insyn eller kontroll över ekonomihanteringen för att kunna utöva sitt ansvar enligt god förenings sed och de krav som åligger

en samfällighetsstyrelse enligt Samfällighetslagen och Bokföringslagen (Riksdagen, 2023; Riksdagen, 2024).

Yrkande

Jag yrkar därför att stämman beslutar att inte bevilja ansvarsfrihet för styrelsen.

Referenslista

Karups Nygårds samfällighetsförening. (2007-03-02). *Stadgar*. Internt dokument.

Riksdagen. (2023). *Lag (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter*.

Riksdagen. (2024). *Bokföringslag (1999:1078)*.

Länkar:

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-19731150-om-samfalligheter_sfs-1973-1150/

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/bokforingslag-19991078_sfs-1999-1078/